

Tilinpäätös- tiivistelmä 2024

www.hameenlinna.fi

Sisällys

Kaupunginjohtajan katsaus – Myönteistä historian havinaa maailmanpolitiikan muutosten keskellä	3
Avainlukuja 2024	5
Talous.....	6
Talouden tunnuslukuja.....	8
Arvio tulevasta kehityksestä.....	11
Kaupungin henkilöstö.....	12
Kaupunkikonserni.....	13
Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut	18
Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	19
Hämeenlinnan kaupungin tase ja sen tunnusluvut	20
Tilinpäätös ilman kertaerien vaikutusta	23
Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut	25
Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut.....	26
Konsernitase ja sen tunnusluvut.....	27
Tunnuslukujen laskentakaavat	28

Kaupunginjohtajan katsaus – Myönteistä historian havinaa maailmanpolitiikan muutosten keskellä

Vuoden 2024 Yhdysvaltojen presidentinvaalit saattavat osoittautua monella tavalla käännekohdaksi maailmanpolitiikan näyttämöllä. Kun olin seuraamassa kyseisiä vaaleja Washington DC:ssä, tekivät asiantuntijat meille suomalaisille jo silloin kiistatoman selväksi, että Yhdysvaltain huomio on siirtymässä eri asentoon. Geopolitiikka on sen jälkeen kääntynyt jopa päälaelleen ja Eurooppa etsii asemaansa ja rooliaan arvojensa edistäjänä. Euroopassa on opittu luottamaan ja jopa tuudittautumaan Yhdysvaltojen vahvaan asemaan erityisesti turvallisuuspolitiikassa. Toimintaympäristö on tätä kirjoittaessani muuttunut valtavasti ja tilannekuva on epäselvä. Suomi osana Euroopan Unionia sen yhtenä ulkorajavaltiona on erityisen haastavassa tilanteessa tässä geopolittisen paradigman murroksessa. Ratkaisujen ottaminen omiin käsiin niin EU:ssa ja koko Euroopassa, kuin Suomessakin vaikuttaa väistämättömältä. Sama pätee myös täällä Hämeenlinnan paikallistasolla, jossa muutosten vaikutukset lopulta eri tavoin näkyvät.

Talouden osalta korkealle noussut korkotaso kääntyi laskuun vuoden 2024 aikana. Korko-odotukset olivat käytännössä koko vuoden ajan laskusuuntaiset. Nyt vuoden 2025 alun poliittisten tapahtumien seurauksena korkomarkkina on ollut jälleen vahvasti suuntaa etsivä. Osa asiantuntijoista odottaa jo korkojen kääntyvän uudelleen nousuun vuoden 2025 loppupuolella. Suomi on taantumassa ja työllisyyden odotetaan heikkenevän. Yritysten ja ihmisten arjen haasteet, joissa aiemmatkin shokit vielä näkyvät, ovat entisestään kasvaneet. Kaupungin talous on kuitenkin kestänyt haasteet hyvin. Tämä luo vakaata ja parempaa pohjaa tulevaisuudelle, vaikka kaupunkikaan ei haasteilta vältty.

Hämeenlinna on aloittanut uuden kaupunkistrategian pohjatyöt hyvissä ajoin ennen kevään 2025 kuntavaaleja. Tuleva strategia tulee varmasti edelleen perustumaan vakaaseen taloudenpitoon, asukasmäärän maltilliseen kasvutavoitteeseen, kestäväan kehitykseen ja onnistuvaan elinvoima- ja elinkeinopolitiikkaan. Tältä osin ei liene odotetta-

vissa merkittäviä muutoksia. Kaupunki tavoittelee myös kansallisesti merkittävämpää roolia kokonaisturvallisuuden edistäjänä, niin henkisen kriisinkestävyyden kuin turvallisuuteen ja puolustukseen kytkeytyvän elinkeinotoiminnan näkökulmista. Pikavoittoja ei kuitenkaan ole ulosmitattavissa. Näitä näkökulmia rakennetaan sisään tulevan strategian pohja-aineistoihin. Toinen yksittäisen noston arvoinen strateginen kysymys liittyy kaupungin keskustan kehittämiseen ja sitä kautta asumiskaupunkiprofiilin kehittämiseen edelleen.

Vuosi 2024 oli monin tavoin kaupungille merkittävä. Taloudellisesti kaupunki ylsi historiallisen hyvään kertaeristä puhdistettuun tilikauden ylijäämään 21,952 milj. euroon. Hyvästä tuloksesta palkittiin myös kaupungin henkilöstöä. Vuoden aikana tehtiin myös kaupungin lähihistorian suurin yksittäinen investointi, kun Ahvenistonmäen vanhan sairaalan alueet rakennuksineen hankittiin kaupungille. Kauppaneuvottelut Hyvinvointialueen kanssa toteutettiin konsultatiivisesti, avoimesti ja erittäin hyvässä yhteishengessä. Tästä kiitos myös Oma Hämeelle. Yhdessä turvaamme asukkaiden palveluja.

Kaupunki jatkoi strategiansa mukaisesti terveellisten ja turvallisten tilojen investointiohjelmaa erityisesti sivistys- ja hyvinvointipalvelujen toimialalla. Hiilineutraalia ja lapsiystävällistä Hämeenlinnaa toteutettiin ohjelmatyöllä, samoin kuin Tapahtumien ja matkailun Hämeenlinnaa. Kaupunkirakenteen ja elinvoimapalveluiden toimesta edistettiin monia merkittäviä elinvoimahankkeita, kuten esimerkiksi Moreenin uutta eritasoliittymää sekä Postin sijoittumista alueelle. Tästä saatiinkin myönteinen päätös 21.3.2024, kun posti ilmoitti jatkavansa neuvotteluja toimintojensa sijoittumisesta vain Hämeenlinnan kanssa. HAMKin kanssa valmisteltiin yhteistyössä keskustakampuksen toteutusta.

Kuntien talous heikkeni vuonna 2024, mutta ennakoitua vähemmän. Koko kuntakentän arvioitu tilikauden tulos oli 1,1 mrd. euroa. Tämä sisälsi kuitenkin merkittäviä kertaeriä esimerkiksi energiyhtiön

myynneistä (Mikkeli) ja vesilaitoksen yhtiöittämisestä (Tampere) johtuen. Oleellista tilikaudessa 2024 on kuitenkin se, että koko kuntakenttä velkaantui jälleen 0,7 mrd. euroa lisää edellisvuoden loppuun verrattuna. Kuntatalous, kuten julkinen talous ylipäättään, elää siten käytännössä vuodesta toiseen yli varojensa.

Hämeenlinnan tilikausi oli poikkeuksellisen hyvä. Tilikauden ylijäämä, kertaeristä puhdistettuna 21,952 milj. euroa on historiallisen hyvä. Jo talousarviovaiheessa arvioitiin tilikauden muodostuvan lähes 10 milj. euroa plussalle. Erityisesti verotulojen ja sijoitustoiminnan hyvien tuottojen ansiosta tilikausi oli kuitenkin huomattavasti talousarviota parempi. Myös käyttötalouden osalta toimialat ja konserni- ja elinvoimapaalvelut pärjäsivät etukäteen arvioitua paremmin.

Hämeenlinnan kaupungin talous on moniin verrokkeihin ja joihinkin suurempiinkin kaupunkeihin nähden paremmalla pohjalla vuoden 2024 lopun tilanteessa. Vaikka taustalla vaikuttavat erityisesti verotulojen hyvä kasvu, suurimman eron verrokkeihin tekee kuitenkin kaupungin omat toimet: maltillisuus omaehtoisissa kustannusten lisäyksissä ansaitsee kiitosta. Merkittävistä investoinneista johtuen kaupungin velkamäärä kääntyi kuitenkin hyvästä taloudellisesta tuloksesta huolimatta kasvuun. Kaupungin todellinen velkamäärä kasvoi vuoden aikana noin 25 milj. euroa. Ilman Ahvenistonmäen kauppaa velkamäärä olisi laskenut edellisen vuoden lopun tasosta. Sijoitusten vuosituotto vuonna 2024 oli +9,6 % ja euromääräisesti sijoitusomaisuus kasvoi 12 milj. euroa päättyen noin 139 miljoonan euroon.

Kaupungin työttömyysaste nousi vuoden edetessä päättyen 10,7 prosenttiin (valtakunnan tasolla 10,8 %). Tulorekisteritietojen mukaan hämeenlinnalaisten saamat työttömyysetuudet pysyivät samalla tasolla suhteessa vuoteen 2023, vaikka valtakunnan tasolla ne kasvoivat 4,7 prosenttia. Niin ikään tulorekisterin perusteella kaupunkilaisten veronalaiset tulot kasvoivat 3,7 prosenttia kun koko maassa veronalaiset tulot kasvoivat 3,5 prosenttia. Jatkossa TE-palvelujen siirron myötä kaupungilla on kiinnostava pelin paikka myös työllisyyspolitiikassa.

Kaupungin henkilöstön työterveyspalvelujen laatu parani merkittävästi vuoden aikana. Työterveyspalvelut ovat nyt kilpailukykyisiä työntekijän näkökulmasta. Toki päätökset tästä tehtiin jo syksyllä 2023 kaupunginvaltuustossa. Syksyllä 2024 henkilöstöetuja parannettiin edelleen valtuuston päätöksin.

Kaupungin sisäisen toimintakulttuurin kehittäminen jatkui ja käytännössä vuoden 2024 ansioiden kaupunki sai Hämeenlinnan liikuttavin työnantaja -palkinnon alkuvuodesta 2025.

Kaupungin konsernirakenteen tiivistämistä jatkettiin vuoden 2024 aikana. Kaupunki luopui kuuden omistamansa yhtiön osakkeista eikä uusia osakeomistuksia hankittu vuoden 2024 aikana. Merkittävimpien tytä- ja osakkuusyhteisöjen liikevaihto kasvoi edellisvuodesta yhteensä noin 4 % ja yhteenlaskettu tulos noin 10 %. Pääosalla yhteisöistä maksuvalmius oli vuoden vaihteessa erinomaisella tai hyvällä tasolla. Merkittävimpien tytäryhteisöjen investointeja oli yhteensä n. 13 miljoonaa euroa. Kaupungin strategisille tytäryhtiöille asetetut tavoitteet toteutuivat kohtuullisen hyvin.

Talouden tasapainotustoimia edistettiin vuoden 2024 aikana kaupunginhallituksen linjausten mukaisesti. Kaupunki ei tämän hetken arvion mukaan tule pääsemään kaupunginhallituksen asettamaan talouden tasapainotavoitteeseen (lisävelkaantumisen estäminen) vuoden 2026 loppuun mennessä.

Jatkossa kuntien taloutta haastanevat erityisesti valtiontalouden edelleen odotettavissa olevat sopeuttamistoimet (kuntien valtionosuuksien potentiaaliset lisäleikkaukset) ja ikärakenteen muutos, joka jo sinällään heikentää kaupungin valtionosuuksia noin miljoonan euron vuosivauhdilla lasten määrän vähentymisestä johtuen (nykyisellä valtionosuusjärjestelmällä). Käsittelyssä oleva valtionosuusuudistus tulee julkaistun ehdotuksen mukaisesti leventämään kuntakentän verotuloprosentin ääripäiden välistä eroa. Lisäksi se tulee nopeuttamaan ylivoimaisen kuntaenemmistön valtionosuuksien leikkaantumista. Toteutuessaan uudistus tulee olemaan suurimmalle osalle kuntakenttää erittäin ongelmallinen. Kaupungin omat investointitarpeet ovat edelleen merkittäviä ja lainakannan kasvassa korkokustannukset tulevat väistämättä heikentämään kaupungin taloudellista suorituskykyä. Kaupungin on kuitenkin edelleen jatkettava määrätietoisesti toimia asukkaiden ja yritysten houkuttelemiseksi ja tunnettuutensa sekä vaikuttavuutensa kasvattamiseksi. Näissä kysymyksissä myös harkitut investoinnit voivat tarjota mahdollisuuksia.

Lämmin kiitos yhteistyöstä ja vaikuttavasta työstä kaupungin henkilöstölle ja luottamushenkilöille.

Olli-Poika Parviainen
Kaupunginjohtaja

Avainlukuja 2024

Väkiluku ja kasvu **68 376 (kasvua 57 asukasta)**

Kunnallisveroprosentti **8,40 %**

Vuosikate / asukas **776 euroa**

Ulkoiset kokonaistulot **258,4 milj. euroa**

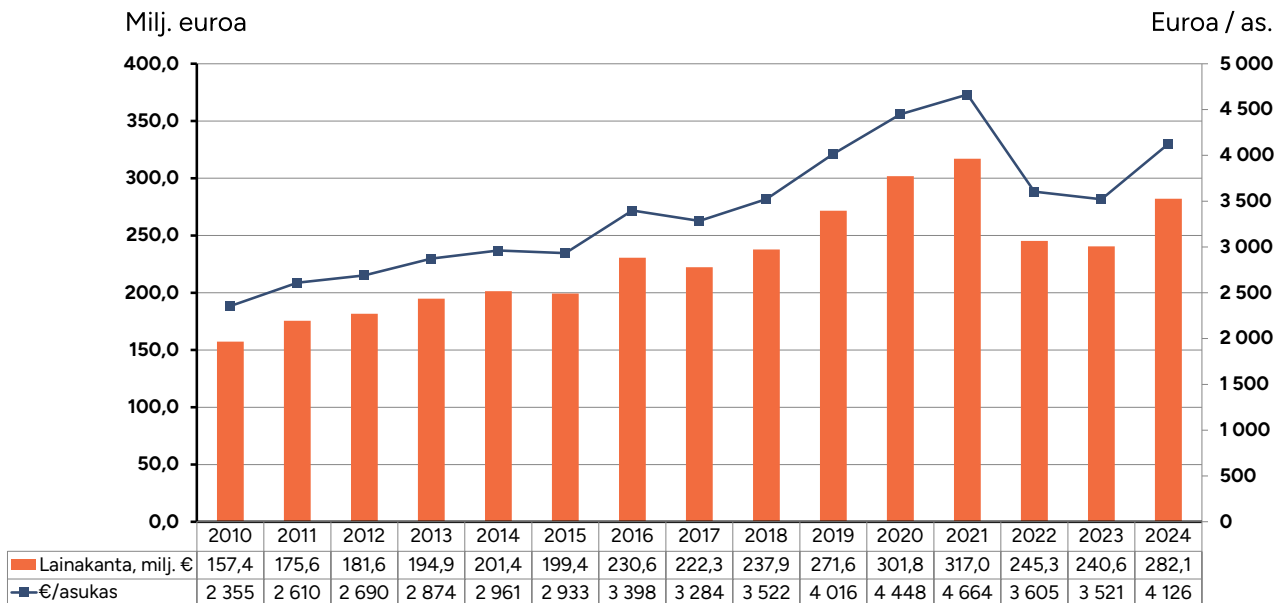
Ulkoiset kokonaismenot **236,4 milj. euroa**

Investointimenot, netto **71,4 milj. euroa**

Lainaa / asukas **4 126 euroa**

Työttömyysaste **10,7 %**

Lainakannan kehitys

2024 lopussa sijoitusten arvo oli 139,3 M€. Lainakanta ilman sijoituksia olisi ollut 142,8 M€ eli 2 088 €/as.

Talous

Vuonna 2024 hyvän tuloksen taustalla ovat muun muassa ennakoitua suuremmat kaupunkirakenteen tulot, konserni- ja elinvoimapaalveluiden menosäästöt sekä verotulojen ja rahoituksen ennakoitua parempi kehitys. Myös sivistys- ja hyvinvointipalvelut suoriutuivat vuodesta budjetoitua paremmin. Kaupungin talous nousi 15,068 milj. euroa ylijäämäiseksi, ilman rahastointia ylijäämä olisi noussut 23,068 milj. euroon. Vuonna 2024 sijoitustoiminnalle asetettut tuottotavoitteet toteutuivat. Tämä johtui muun muassa siitä, että arvopaperien luovutusvoittoja ja arvonalentumisten oikaisuja kirjattiin merkittävästi budjetoitua enemmän. Vuoden 2023 tilinpäätökseen kirjattiin arvopaperien luovutusvoittoja noin 0,955 milj. euroa. Vuonna 2024 arvopaperien luovutusvoittoja kirjattiin 4,543 milj. euroa. Verotuloarviot parantuivat vuoden 2024 aikana. Vuosina 2015–2019 kaupungin talouden tasapainoon vaikutti merkittävästi verotulojen kasvun tyrehtyminen sekä valtionosuuksien koko 2010-luvun kestänyt heikko kasvu. Vuodesta 2020 alkaen verotulojen kasvuvauhti on ollut aiempiin vuosiin nähden parempaa ja kehitys jatkui hyvänä myös vuonna 2024. Vahvaan verokertymään vuonna 2024 vaikutti palkkasumma ja lisäksi työllisten määrä säilyi lähes vuoden 2023 tasolla. Verotulojen vertailukelpoisuuteen edelliseen vuoteen verrattuna vaikuttaa sote-uudistukseen liittyvät verohännät. Vertailu vuoden 2023 verotulot olivat verohäntien vuoksi poikkeuksellisen korkeat. Hämeenlinnan osalta verohäntien osuus oli noin 17 milj. euroa. Valtionosuudet ovat perustasoltaankin (ilman koronatuikia) kasvaneet selvästi vuosina 2020, 2021 ja 2022, mikä on osaltaan parantanut kaupungin talouden tilaa. Valtionosuudet säilyivät kuitenkin lähes vuoden 2023 tasolla. Kaupungin talous on jo neljänä peräkkäisenä vuonna ollut eristä puhdistettuna ylijäämäinen. Vuonna 2021 kertaeristä puhdistettu ylijäämä oli 0,9 milj. euroa, vuonna 2022 12,0 milj. euroa, vuonna 2023 10,0 milj. euroa ja vuonna 2024 22,0 milj. euroa.

Lautakunnilla ja muilla toimijoilla oli käytettävänä nettona (toimintakate talousarviomuutoksin) yhteensä -156,166 milj. euroa. Tilinpäätöksessä 2024 toimintakate oli -148,795 milj. euroa. Alkuperäisessä 2024 talousarviossa toimintakatetavoite oli -159,573 milj. euroa, mutta lisätalousarviokäsittelyssä toimintakatetasoa laskettiin. Alkuperäisestä toimintakatetavoite alitettiin 10,778 milj. eurolla. Vuonna 2023 toimintakate oli -152,337 milj. euroa. Toimintakate laski -2,3 %. Toimintakatteen pieneneeseen vaikutti erityisesti Ahvenistonmäen kiinteistökauppa. Vertailukelpoinen toimintakatteen kasvu

on noin 4,1 %, mikä on edelleen aivan liian kova toimintakatteen kasvuvauhti.

Vuonna 2024 kunnan tuloveroprosentti oli 8,40. Kuntien veroprosentit pyöristettiin lainsäädännön määräämänä kymmenyksen tarkkuudelle vuoden 2024 alussa. Veroprosentti vuodelle 2023 oli 8,36. Vuoden 2024 alusta lähtien yleinen kiinteistövero jaettiin kahteen osaan eli maapohjaan ja muuhun yleiseen (rakennuksiin). Muutoksella ei ollut vaikutusta Hämeenlinnan kaupungin kiinteistöveroprosentteihin. Vuonna 2024 rakennusten yleinen kiinteistövero oli 1,35 ja maapohjan yleinen kiinteistövero oli 1,35, vakituisen asunnon veroprosentti 0,60, vapaa-ajan rakennuksen veroprosentti 1,40 ja rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti 3,30. Verotuloja kertyi 182,010 milj. euroa, joka on 7,410 milj. euroa budjettia (174,600 milj. euroa) enemmän. Vuonna 2024 verotulojen suotuisaan kehitykseen vaikutti palkkasumman kasvu sekä työllisten määrän säilyminen lähes vuoden 2023 tasolla. Myös työttömyysturvamaksun alennus vaikutti kaupungin verotulojen kehitykseen. Vertailuvuoden 2023 verotulot olivat verohäntien vuoksi poikkeuksellisen korkeat. Hämeenlinnan osalta verohäntien osuus oli noin 17 milj. euroa. Yhteisöveron kehitykseen vaikutti bruttokansantuotteen arvioitu pieneminen. Kiinteistöverot pysyivät lähes vuoden 2023 tasolla. Vuonna 2024 Hämeenlinnan verotulot vähenivät edellisvuodesta -5,135 milj. euroa eli 2,7 %. Koko maan verotulot vähenivät 3,4 %. Hämeenlinnan verotulokehitys oli muuta maata parempaa. Verotulontilityksiin liittyy kuitenkin monia jaksoituksiin liittyviä seikkoja, joiden takia yhden vuoden muuta kuntakenttää nopeammasta tai hitaammas- ta kasvusta ei voi tehdä kovinkaan pitkälle meneviä johtopäätöksiä.

Valtionosuutta saatiin 14,363 milj. euroa, joka on noin 362 799 euroa budjettia (14,000 milj. euroa) enemmän. Alkuperäiseen talousarvioon ei tehty kuluneen vuoden aikana talousarviomuutosta.

Talousarviossa oli korko- ja rahoitustuottojen määräksi arvioitu yhteensä 5,680 milj. euroa ja kulu- jen määräksi 4,880 milj. euroa. Todelliset tuotot olivat 9,729 milj. euroa ja kulut 4,230 milj. euroa. Näin ollen tulot olivat 5,500 milj. euroa kuluja suuremmat. Rahoitustuottojen ja kulujen budjettitavoite oli 0,800 milj. euroa ja se ylittyi 4,700 milj. eurol- la. Alkuperäiseen talousarvioon ei tehty kuluneen vuoden aikana talousarviomuutosta. Rahoituksen budjetissa selvästi talousarviota paremmin toteutui

arvopapereista saadut myyntivoitot sekä osinkotuotot. Lisäksi rahoituksen kokonaisuuteen vaikutti korkokuluja pienentävästi korkojohdannaista saadut korkotuotot 4,163 milj. euroa. Kaupungin sijoitustoiminnalle asetettu vuosituottotavoite on 4,5 % – 5 %. Vuoden lopussa neljän pääsalkunhoitajan hallinnoima pääoma (markkina-arvo) oli yhteensä 139,2 milj. euroa (31.12.2023: 127,2 milj. euroa). Tuottoa kertyi vuoden alusta lukien 9,6 % (inflaation ollessa 1,56 %). Koko sijoitustoiminnan pääoma oli 139,3 milj. euroa (31.12.2023: 127,2 milj. euroa). Kaupungin sijoitusten allokaatio täytti kaupungin sijoitustoiminnan periaatteet.

Vuosikatetavoite oli 33,234 milj. euroa. Toteutunut vuosikate oli 53,078 milj. euroa. Alkuperäiseen talousarvion mukaan vuosikatetavoite oli 29,827 milj. euroa, jolloin tavoite ylitettiin 23,251 milj. eurolla. Poistojen ja arvonalentumisten määrä oli 30,206 milj. euroa (muutetussa budjetissa 29,984 milj. euroa). Muutetun talousarvion määrärahaan sisältyi arvonalentumisia 4,320 milj. euroa. Arvonalentumisia kirjattiin osakkeista ja osuuksista sekä rakennuksista. Vuosikate kattaa 175,7 % poistojen ja arvonalentumisten yhteismäärästä. Muutetussa talousarviossa tilikauden ylijäämä oli 3,446 milj. euroa. Alkuperäisessä talousarviossa tavoite oli 8,772 euroa ylijäämäinen. Tilikausi 2024 oli 15,068 milj. euroa ylijäämäinen ja se sisältää 8,000 milj. euron rahastojen lisäyksen. Kaupungin taseessa edellisiltä tilikausilta kertynyttä ylijäämää oli 17,224 milj. euroa. Näin ollen 31.12.2024 mennessä kertynyttä ylijäämää oli yhteensä 32,292 milj. euroa.

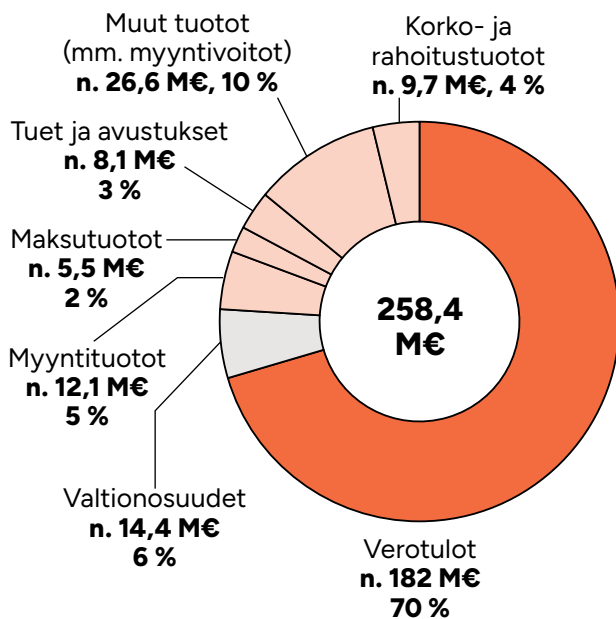
Nettoinvestointeihin oli muutetussa talousarviossa varattu 75,312 milj. euroa. Vuonna 2024 investointimenoja kirjattiin 100,924 milj. euroa ja investointituloja 29,425 milj. euroa. Nettoinvestointien määrä oli noin 71,400 milj. euroa.

Pitkäaikaisia lainoja oli vuoden 2024 alussa 218,524 milj. euroa. Uutta lainaa nostettiin 63,500 milj. euroa ja vanhoja maksettiin pois 25,270 milj. euroa, joten pitkäaikaiset lainat lisääntyivät nettona 38,230 milj. euroa koko pitkäaikaisen lainamäärän ollessa 256,754 milj. euroa. Lyhytaikaista lainaa oli 2024 alussa 22,031 milj. euroa ja vuoden lopussa 25,344 milj. euroa, joten lyhytaikainen lainakanta lisääntyi 3,313 milj. euroa. Vuoden lopun lyhytaikainen laina oli kokonaan kassalainaa muilta konserniyhteisöiltä. Koko em. lainakanta oli vuoden alussa yhteensä 240,555 milj. euroa ja vuoden lopussa 282,098 milj. euroa, joten lainakanta kasvoi 41,543 milj. euroa eli 17,3 %. Vuoden 2024 lainakanta oli asukasta kohti laskien 4 126 euroa. Manner-Suomen kuntien keskimääräinen lainakanta kasvoi ennakkotietojen mukaan 1,6 % ja oli 3 380 euroa asukasta kohti.

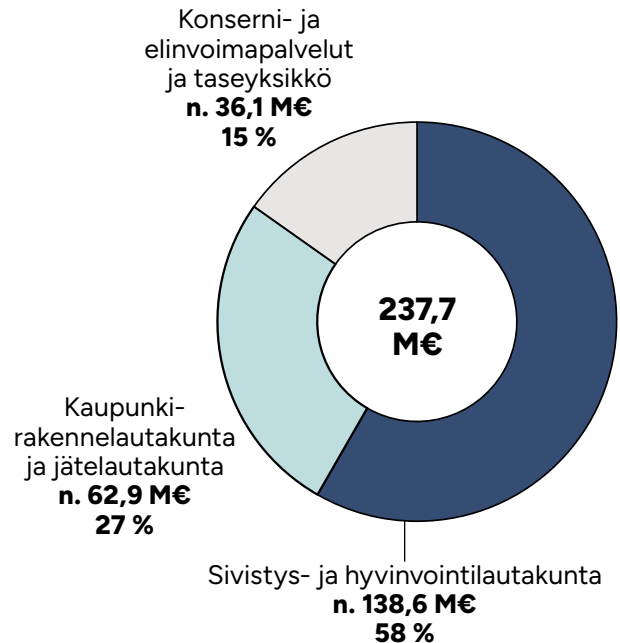
Talouden tunnuslukuja

Toimintatuotot toimintakuluista	26,0 %
Vuosikate	53,1 milj. euroa
Ostolaskujen määrä -	47 784 kpl (verkkolaskuja 97 %)
Myyntilaskujen määrä	36 591 kpl
Tilikauden ylijäämä	15,1 milj. euroa
Taseen kertynyt ylijäämä	32,3 milj. euroa
Kassan riittävyys, pv	166

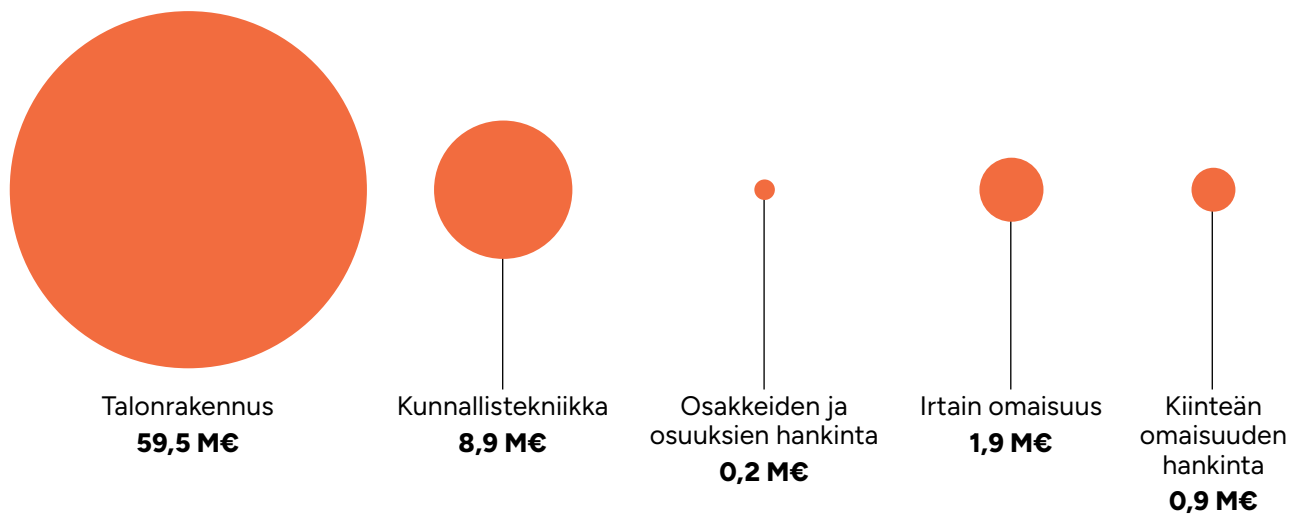
Hämeenlinnan kaupungin ulkoisen tuloslaskelman tulot TP 2024 258,4 M€

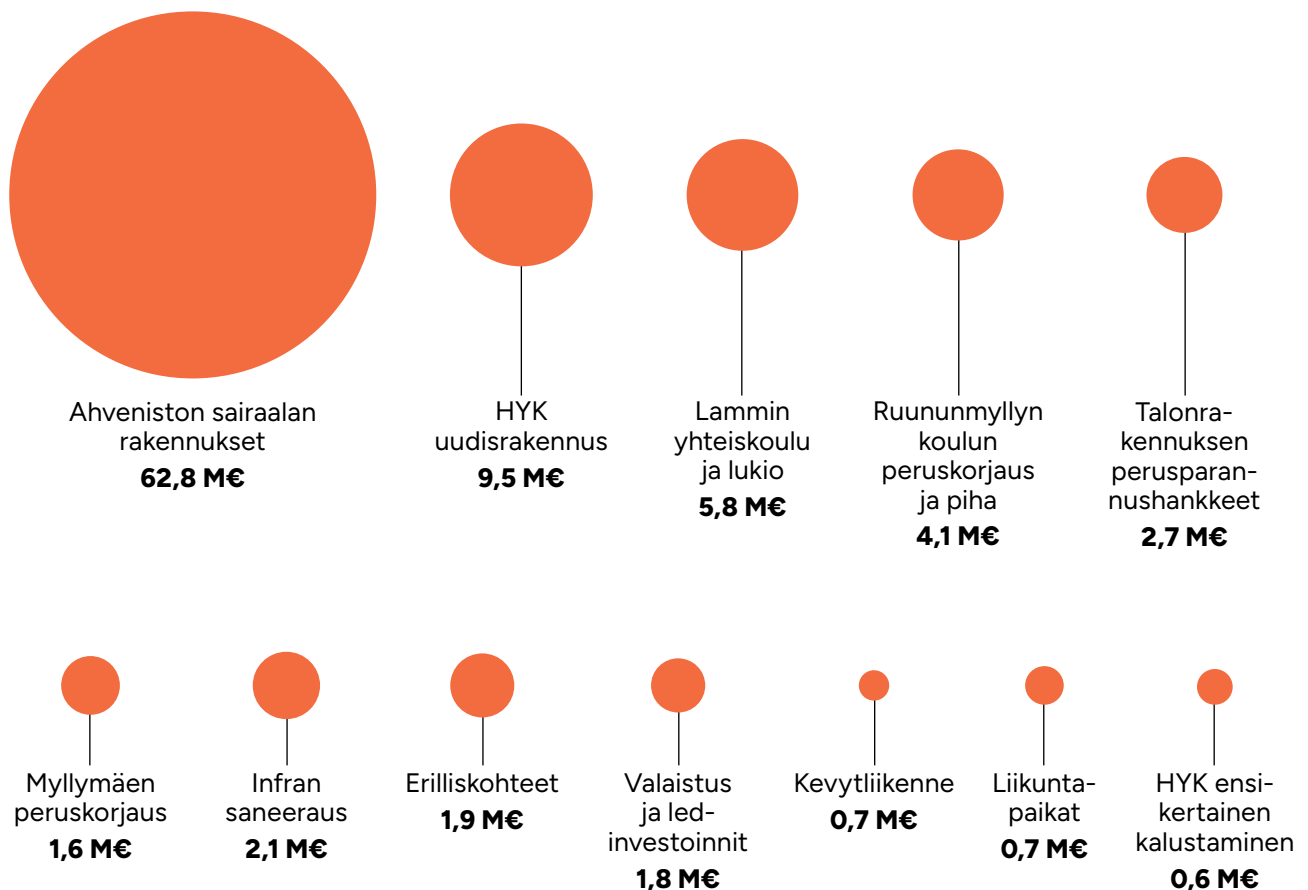
Hämeenlinnan kaupungin toimialojen bruttokulujen jakautuminen TP 2024 237,7 M€

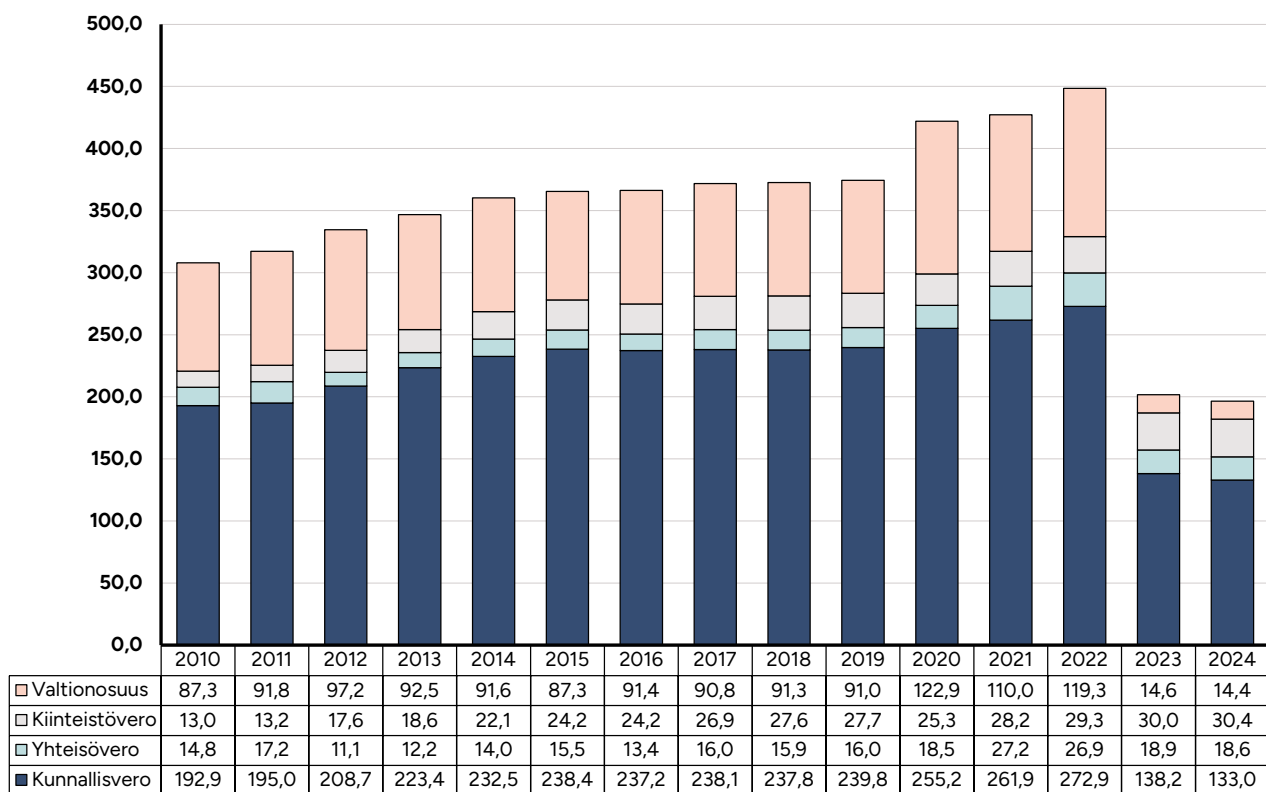
Nettoinvestoinnit

Merkittävimpiä investointeja 2024

Verotulot ja valtionosuudet miljoonaa euroa:

Arvio tulevasta kehityksestä

Vuoden 2024 kulkua viitoitti sekä tulojen että kulojen ennakoitua nopeampi kasvu. Kustannukset kasvoivat edelleen kovaa vauhtia sekä palkkat-kaisuista, inflaatiosta että henkilöstön lisäämisestä johtuen. Vuoden 2024 toimintakatteen vertailukelpoinen kasvu on noin 4,1 %. Vertailukelpoinen toimintakatteen kasvu oli edellisten tilikausien tapaan edelleen selvästi kestävä taloudenpidon ylittävällä tasolla.

Kaupungin tilikausi 2024 oli kertaeristä puhdistetuna noin 22,0 milj. euroa ylijäämäinen. Kaupungin taloudellinen tilanne tulee kuitenkin heikkenemään nopeasti jo vuoden 2025 aikana. Talouden heikentymisen taustalla ovat erityisesti hyvinvointialueuudistuksesta johtuvat valtionosuusleikkaukset, hyvinvointialueuudistuksesta johtuvat vuokratulojen vähenemiset (Hyvinvointialueen palveluverkkopäätös, päätös vaikuttaa kaupunkiin täysimääräisesti vasta vuodesta 2027 lukien), lasten- ja nuorten määrän vähenemisestä johtuvat valtionosuuden vähenemiset ja korkokustannusten nousu velkamäärän kasvaessa sekä TE-uudistuksen seuraukset. Koko kuntakentän kuvassa hyvinvointialueet pyrkivät siirtämään aiemmin sotepalveluina tuotettujen ei-lakisääteisten palveluiden tuottamisvastuuta kuntien suuntaan. Myös tämä aiheuttaa lisäkustannuspaineita kunnille, koska kuntapäätäjien näyttää olevan vaikeaa luopua sotepalveluiden alla aiemmin tuotetuista palveluista.

Vuoden 2025 talousarviossa on varauduttu suunnilleen teknologiateollisuuden ja kuntien kehittämisohjelman mukaiseen palkkatarkaisuun sekä kohtuulliseen inflaatioon. Historian valossa voidaan todeta, että menomäärärahaylityksiä on tulossa myös vuoden 2025 aikana. Alkuvuoden 2025 perusteella on mahdollista, että verotulot alittavat jonkun verran budjetissa arvioidun (vuoden 2025 ensimmäisen verokehikon perusteella). Maailman ja Euroopan talouden kehitys vaikuttaa tähän kuitenkin merkittävästi.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan aiheuttaa edelleen uhkia ja epävarmuutta koko maailmantalouden kehitykselle. Sodan tilanne ja ratkaisu on saanut aivan uusia kierroksia Yhdysvaltojen presidenttivalien jälkeen Trumpin siirryttyä varapresidenttinsä tuella Venäjän myötällijöiden joukkoon.

Vuoden 2024 tilinpäätöksen perusteella on mahdollista, että tilikausi 2025 muodostuu talousarviota 2025 paremmaksi. Tilanne täsmentyy kuitenkin vuoden kuluessa ja toukokuussa asian osalta ollaan jo viisaampia vuoden 2024 tulokehitystilaston ja kuluvaan vuoden talouskuvan täsmentymisen jälkeen. Vaarana kuitenkin on, että kaupungin valmistelussa ja päätöksenteossa ei vielä tunnisteta tulevaa taloustilanteen heikkenemistä riittävän hyvin.

Kaupungin taloudenpidon kannalta oleellisinta on varmistaa käyttötalouden tasapainon saavuttaminen tuloja lisäämällä ja menoja karsimalla. Talous on aidosti tasapainossa, kun kaupunki ei (ilman kertaluontoisia tuloeriä) velkaannu pidemmällä tarkastelukaudella lisää. Tämä edellyttää normaalina yksittäisenä vuonna noin 10 milj. euron ylijäämää. Kirjanpidolliset järjestelyt eivät ole kestävä tie talouden tasapainottamiseen ja alijäämien kattamiseen. Talouden ei pitäisi myöskään olla tasapainossa kertaluonteisten erien, omaisuuden myynnin tai sijoitustoiminnan myyntivoittojen ansiosta. Kaupungin talouden tilanne vaatii edelleen tasapainotustoimia.

Kaupungin on talouden tasapainottamiseksi välttämätöntä kyetä päättämään toimintakuluja alentavista asioista sekä pidättäytyä toimintakuluja kasvattavista päätöksistä. Historia on osoittanut, että tehokkain tapa parantaa julkisen sektorin taloustilannetta, on pidättäytyä omaehtoisesti lisäämästä julkisia menoja. Tämä siitä syystä, että sekä kansallisen tasolla että paikallishallinnossa menoleikkauksista päättäminen on osoittautunut erittäin vaikeaksi.

Kaupungin pidemmän aikavälin taloussuunniteluun liittyy kaupunkiemon lisäksi koko muu konserni. Kaupungin konsernirakenteen uudistamisesta ja tehostamisesta päätettiin keväällä 2017. Optimointi on edennyt vuonna 2018–2024 ja se jatkuu edelleen omistajaohjausyksikön normaalina työnä. Merkittävimmät toimenpiteet on kuitenkin jo tehty. Konsernirakenteen optimoinnilla on saatu aikaan säästöjä ja tuloja, jotka on kuitenkin jo käytetty kaupungin alijäämien katteeksi. Konsernirakenteen optimointi vaatii toimijoilta rationaalista suhtautumista valmistelussa ja päätöksenteossa.

Kaupungin henkilöstö

Toimintaympäristön nopeat muutokset ympärillämme vaativat meiltä jatkuvaa panostusta työntekijäkokemukseen, osaamiseen, saatavuuteen ja hyvään johtamiseen.

Kaupungin strategian kivijalkaan on kirjattu kaupungin toimintakulttuuri, Työn ilon toimintakulttuuri, joka toteutuu Hämeenlinna väkeä toimenpiteiden ja mahdollistavan johtamisen kautta. Mahdollistava johtaminen varmistaa henkilöstömme hyvinvoinnin, mutta myös henkilöstön pito- ja vetovoiman. Perustana johtamiselle toimivat laajennetun johtoryhmän laatimat ja kaupunginhallituksen hyväksymät Hämeenlinnan kaupungin johtamisen kivijalat, jotka myös kertovat lähijohtajille mitä heidän johtamistyöltään odotetaan ja edellytetään. Johtamisen kehittäminen johtamisen kivijalkojen mukaisesti on jatkuvaa kehittämistä. Vuonna 2024 johtamisen

teemoina ovat olleet mm. Tulevaisuuden osaamisen johtaminen ja kehittäminen sekä tunteiden johtaminen.

Vuoden 2024 lopussa otettiin käyttöön anonyymi rekrytointi kaikkiin avoimiin tehtäviin. Työnhakijakokemuksen mittaus otettiin alkuvuodesta käyttöön ja hakijakokemuksen keskiarvo oli 4,24 asteikolla 1-5. Työnhakijoiden määrä on vuoden 2024 aikana noussut erinomaisesti 15,9 hakijasta/avoin tehtävä 19,6 hakijaan. Panostus avoimien tehtävien visuaaliseen markkinointiin on jatkunut.

Työntekijäkokemusta on parannettu sekä tulosaluekohtaisilla että koko henkilöstöä koskevilla toimenpiteillä. Merkittävin työntekijäkokemusta parantava toimenpide oli työterveyspalvelujen laajentaminen alkuvuodesta 2024.

Kaupungin henkilöstömäärä 31.12.2024 oli 1 785 henkilöä.

Henkilöstömäärä	Vakinaiset	Määräaikaiset	Työllistetyt	Oppisopimus	Yhteensä
31.12.2022	2 872	522	73	21	3 488
31.12.2023	1 372	352	44	4	1 772
31.12.2024	1 392	351	37	5	1 785

Kaupungin kokonaistyövoimakulut jakautuvat kaupungin oman henkilöstön kuluihin sekä henkilöstövuokraukseen. Ostettua palvelua käytetään pääosin varhaiskasvatuspalveluissa alle kolmen kuukauden sijaisiin. Vuoden 2024 kokonaishenkilöstökulut olivat yhteensä 92,169 milj. euroa, joka alitti muute-

tun talousarvion 0,463 milj. eurolla. Kokonaistyövoimakuluihin oli alkuperäisessä talousarviossa varattu 89,068 milj. euroa, mutta lisätalousarviokäsittelyssä kulutasoa on korotettu. Alkuperäisestä tavoitteesta jäätin 3,100 milj. euroa.

Kokonaistyövoimakulut, 1000 €	TP2023	TA 2024	TP 2024	Tot%	Poikkeama
Henkilöstökulut yhteensä	88 450	91 847	91 005	99,1 %	842
Henkilöstöpalveluiden ostot yhteensä	1 117	784	1 164	148,4 %	-380
KOKONAISTYÖVOIMAKULUT YHTEENSÄ	89 566	92 631	92 169	99,5 %	463

Kaupunkikonserni

Kaupunkikonserniin kuuluu kaupunkiorganisaation lisäksi yhtiöitä, muita yhteisöjä ja säätiöitä. Omistajaohjauksella varmistetaan, että konsernin yhteisöt ottavat toiminnassaan huomioon omistajan tahdon ja toteuttavat niitä tavoitteita, jotka omistaja on yhteisöille asettanut.

Kaupunginhallitus ohjaa kaupunkikonsernia ja vastaa yhteisöjen valvonnan järjestämisestä. Konsernin operatiivisesta johtamisesta vastaa kaupunginjohtaja. Konserniyhteisöjen omistajaohjauksesta vastaa talousjohtaja osana konsernijohtoa. Omistajaohjauksen vastuualue vastaa omistajaohjauksen valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä.

Konserniohjeessa määritellään kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen johdon rooli ja velvollisuudet sekä pelisäännöt sille, miten kaupunki käyttää määräysvaltaa yhteisöissään. Vuonna 2024 noudatettiin konserniohjetta, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi 13.12.2021. Sitten konserniohjetta on päivitetty. Kaupunginvaltuusto hyväksyi uuden konserniohjeen kokouksessaan 17.2.2025 § 10. Uusi ohje astuu voimaan 1.5.2025. Kaupungin tytäryhteisöjen hallitukset ja yhtiökokoukset käsittelevät konserniohjeen ja hyväksyvät sen itseään ja yhteisöä sitovaksi. Myös osakkuusyhtiöiden tulee noudattaa konserniohjetta soveltuvien osin.

Kaupunginvaltuusto on asettanut kaupungin merkittävimmille tytäryhtiöille talousarvion hyväksymisen yhteydessä vuositavoitteet, joiden toteutumista seurataan kolmannesvuosittain. Lisäksi kaupunginvaltuusto on omistajapolitiittisissa linjauksissa asettanut yhteisöille pitkän tähtäimen tavoitteet, joiden kehittymistä seurataan erikseen julkaisutavassa yhteisöjen vuosikatsauksessa.

Tarkemmat tiedot kaupunkikonsernista löytyy kaupungin yhteisöjen vuosikatsauksesta.

Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Vuonna 2024 toteutetut konsernirakenteen muutokset koskivat lähinnä kaupungin vähemmistöomistuksessa (omistusosuus alle 20 %) olevia yhtiöitä. Vuoden 2024 aikana kaupunki luopui kuuden omistamansa yhtiön osakkeista eikä uusia osakeomistuksia hankittu. Kaupungin tytäryhtiöis-

tä alas-kirjattiin Kiinteistö Oy Oneston osakkeet 970.103,57 €, mikä johtui Kanta-Hämeen hyvinvointialueen palveluverkkopäätöksestä, jonka mukaan terveysaseman ja hammashoitolan toiminta tiloissa päättyy vuonna 2025. Lisäksi alaskirjattiin Asunto Oy Alvettulankonnun osakkeet 27.633,28 €, kun Siivistys- ja hyvinvointilautakunta päätti päiväkotitoiminnan loppumisesta tiloissa kesällä 2025.

Kaupungin tytäryhteisöistä Linnan Kiinteistökehitys Oy:n osalta toimistotilamarkkinassa on tapahtunut pysyvä muutos etätyöskentelyn myötä. Kilpailu on kasvanut etätyöskentelyn ja tilojen tiivistämisen vuoksi. Kaupungin neljän hyvinvointikiinteistön myynti OmaHämeelle pienensi yhtiön liikevaihtoa.

Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy päätti taksanerotuksista, mikä vahvisti yhtiön tulosta, ja aloitti etäluettavien vesimittareiden asentamisen. Yhtiö siirtyi osittain kuukausilaskutukseen, mikä paransi asiakkaiden maksukäyttäytymistä.

Hämeenlinnan Asunnot Oy aloitti rakennuttamaan uutta rivitalokohdetta littalaan ja tämän lisäksi aloitettiin kerrostalotyömaa Keinusaassa, mikä on yhtiön merkittävin uudisrakennushanke pitkään aikaan.

Hämeenlinnan Liikuntahallit Oy käynnisti useita liikuntapaikkarakentamisen hankkeita, kuten Kaurialan yleisurheilustadionin peruskorjauksen ja jatkoi Hämeenlinnan urheilupuiston kehittämistä.

Verkatehdas Oy:n toimintaan vaikuttaa oleellisesti opistotalon peruskorjaus ja muutostyöt. Kiinteistö jouduttiin tyhjentämään vuokralaisista, joten pitkäaikaiset vuokratuotot laskivat. Tulonmenetykseen on valmistauduttu keväällä 2024 käydyillä muutosneuvotteluilla.

Osakkuusyhteisöistä Hämeen ammattikorkeakoulu on aloittanut ammatillisen tohtoriohjelman kehittämisen yhdessä neljän muun ammattikorkeakoulun kanssa. Tällä pyritään parantamaan Suomen kilpailukykyä ja tuottavuuskehitystä. Hämeen ammatti-instituutin tulevaisuus selvityksessä päädyttiin suosittelemaan instituutin yhdistymistä ammatitiopisto Tavastiaan.

Muissa kaupungin merkittävimmissä yhtiöissä Kierotkapula Oy:n biojätteen erilliskeräys on laajentunut koskemaan kaikkia taajama-alueiden kiinteistö-

jä. Alueilla vastaanotettujen jätejakeiden määrä on kasvanut odotettua enemmän. Yhtiö on perustanut markkinoita täydentävää jätehuoltopalvelua tuottavan yhtiön Kiertokapula Yrityspalvelut Oy:n.

Numera -konsernissa valmistaudutaan rakenteellisiin muutoksiin.

Yhteensä merkittävimpien tytäryhteisöjen investointeja oli n. 13 miljoonaa euroa. Merkittävimmät raportoidut investoinnit liittyivät pääosin rakennuksiin ja saneerauksiin.

Kokoluokaltaan kokonaisuuteen vaikuttavimmat investointimäärät olivat Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy:llä, Hämeenlinnan Asunnot Oy:llä, Verkatehtaalla ja Kiinteistöliikelaitoskuntayhtymä Tavastialla.

Hämeenlinnan Seudun Vedellä oli investointeja 6,5 miljoonaa euroa ja näihin kuuluivat esimerkiksi uuden asemakaava-alueen rakentaminen Hämeenlinnassa, Akaan ja Lammin keskustan katu- ja vesihuoltosaneeraukset sekä Luukkaanlahden tuloviemärin saneeraus Hämeenlinnassa.

Hämeenlinnan Asuntojen investoinnit liittyivät pääosin korjauskuluihin, joita oli tilikaudella 3,1 miljoonan euron edestä. Verkatehtaalla opistotalon suunnittelukustannukset olivat yhteensä 332 tuhatta euroa.

Kiinteistöliikelaitoskuntayhtymä Tavastian euro-määräisesti suurin investointihanke oli noin 500 tuhannen euron Hattelmalantie 8 F-rakennuksen yläkerrassa toteutettu saneeraustyö.

Merkittävimpien tytär- ja osakkuusyhteisöjen liikevaihto kasvoi edellisvuodesta yhteensä noin 4 %. Vain Linnan Kiinteistökehitys Oy:n, Hämeenlinnan Asunnot Oy:n ja Linnan Kehitys Oy:n liikevaihto laski. Valtaosa vaikutuksesta kokonaisuuteen tuli Hämeen ammattikorkeakoulu Oy:n 6,2 miljoonan euron, Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy:n noin 2,1 miljoonan euron liikevaihdon kasvusta sekä 1,8 miljoonan euron liikevaihdon laskusta Linnan Kiinteistökehitys Oy:llä.

Omistukset tytäryhteisöissä, kuntayhtymissä ja osakkuusyhteisöissä	Y-tunnus	Konsernin omistus-osuus %
Tytäryhtiöt		
Aulangon Kylpylä Oy	1870588-5	51,01
Hämeenlinnan Asunnot Oy (konserni)	0676518-6	100,00
Linnan Isännöinti Oy	0146874-8	100,00
As Oy Hämeenlinnan Keinukatu 1	3457416-8	100,00
Hämeenlinnan Liikuntahallit Oy	1972415-6	100,00
Hämeenlinnan Jäähalli Oy	0896410-3	86,39
Hämeenlinnan Palloiluhalli Oy	1037204-3	93,06
Hämeenlinnan Linja-autoasemakiinteistö Oy	0205291-2	100,00
Hämeenlinnan Pysäköinti Oy	2196076-4	100,00
Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy (konserni)	1711549-6	76,60
HS-Hulevesipalvelut Oy	2879118-2	76,60
Idänpään Toimintakeskus Oy	0689500-1	90,00
KT Oy Harvialantie 420 C	1614663-7	100,00
KT Oy Hämeenlinnan Kaupungintalot	0211271-9	100,00
KT Oy Onesto	0957885-3	100,00
KT Oy Rengon Härkäpirtti	0802361-0	54,17

Omistukset tytäryhteisöissä, kuntayhtymissä ja osakkuusyhteisöissä	Y-tunnus	Konsernin omistus-osuus %
Linnan Kehitys Oy	0832624-0	100,00
Linnan Kiinteistökehitys Oy	1059269-5	100,00
KT Oy Hämeenlinnan Kasarmikatu 23	1016348-7	84,36
KT Oy Hämeenlinnan Turuntien Liiketalo	0622492-9	81,04
KT Oy Innopark	1600837-3	100,00
KT Oy Lammin Biokylä 1	2047044-8	70,00
KT Oy Parolantie 104	2098382-5	100,00
Verkatehdas Oy	2069302-7	100,00
Hämeenlinnan Teatteri Oy	0205308-5	100,00
Säätiöt ja yhdistykset		
Fredrika Wetterhoff-säätiö (konserni)	0205371-2	100,00
Wetterhoff Oy	0916093-2	100,00
Hämeenlinnan seudun Opiskelija-asuntosäätiö sr	0698697-4	100,00
Hämeenlinnan Vanhusten Asuntosäätiö sr	0315262-4	100,00
Kuntayhtymät		
Hämeen Maakuntaliitto ky (konserni)	0826048-0	38,94
KT Oy Linnankreivi	0147231-7	23,87
Koulutuskuntayhtymä Tavastia (konserni)	0205303-4	77,24
Kiinteistöliikelaitos ky Tavastia	3298657-2	77,24
Osakkuusyhtiöt		
As Oy Tuuloksentalo	0420267-0	46,48
Hämeen Ammattikorkeakoulu Oy (konserni)	2617489-3	44,12
Jukolan Lintukoto Oy	0756797-4	43,73
Jyrätien Liikuntahallit Oy	0895113-4	33,33
KT Oy Iittalan Lasimäki	1997941-5	33,00
KT Oy Hämeenlinnan Virvelinranta	2125780-9	40,00
KT Oy Lamminraitti	0150635-3	46,00
Hämeenlinnan Keilakeskus Oy *	0713492-5	78,62
Talo-Osakeyhtiö Hämeen Suoja *	0205363-2	73,12
Yhdistelelemätön osakkuusyhteisö		
Kiinteistö Oy Hämeenlinnan Raatihuoneenkatu 7 A	1812403-6	41,31

*Osuus osakkeiden tuottamasta äänivallasta on 1/5.

Arvio konsernin tulevasta kehityksestä

Maailman taloustilanne ja geopolittiset asiat tulevat edelleen vaikuttamaan konserniyhteisöjen toimintaan vuonna 2025. Tulevaisuudessa näkyy tarve vastata toimintaympäristön muutoksiin ja varmistaa kestävä taloudellinen ja liiketoiminnallinen kehitys. Konserni pyrkii ennakoimaan riskejä, kehittämään toimintatapojaan ja hyödyntämään strategisia mahdollisuuksia tulevina vuosina menestyksen takaamiseksi.

Yhteisöjen tulevaisuuden näkymistä nousee esiin kustannusten kasvu ja investointien tarve. Esimerkiksi tarvittavat korjaustoimenpiteet ja kiinteistökannan kehittäminen vaativat merkittäviä investointeja ja jatkuvaa huolenpitoa käyttöasteiden ylläpitämiseksi. Yhtiöt pyrkivät hallinnoimaan taloudellisia riskejä mm. sopeuttamistoimenpiteillä, strategisella suunnittelulla ja varainhoidolla.

Yhteisöissä tullaan todennäköisesti kohtaamaan muutoksia toimintaympäristössä, kuten kiinteistömarkkinoiden haasteita ja hyvinvointialueen yhteistyön kehittämistä. Lisäksi hankintalakiin kaavailut muutokset tulevat toteutuessaan vaikuttamaan yhteisöjen palveluhankintaan. Tuleva kehitys edellyttää sopeutumista muuttuviin tarpeisiin ja vahvaa yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa.

Yhtiöt panostavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiseen varmistakseen toiminnan tehokkuuden ja turvallisuuden. Tämä sisältää esimerkiksi fyysisen ja digitaalisen turvallisuuden parantamisen sekä riskien arvioinnin ja hallintamenetelyjen tehostamisen.

Konsernirakenteen osalta käynnissä on selvitys Kiinteistöliikelaitoskuntayhtymä Tavastian yhdistämisestä Koulutuskuntayhtymä Tavastiaan. Lisäksi selvitetään Kiinteistö Oy Oneston myyntiä.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvontaa on toteutettu monenlaisen raportoinnin sekä yhteisöjen kanssa käytyjen keskustelujen avulla. Konsernijohdon ennakkokantaa edellyttävät asiat on kerrottu konserniohjeessa. Kaupunginhallituksen nimeämillä viranhaltijoilla on oikeus osallistua läsnäolo- ja puheoikeuksin merkittävimpien tytäryhtiöiden ja säätiöiden hallitusten kokouksiin. Tarkastuslautakunta arvioi yhtiöille asetettavien tavoitteiden toteutumista.

Kaupungin tarkastustoimi on toteuttanut yhdessä omistajaohjauksen yksikön kanssa kaikkiin kaupungin tytäryhteisöihin kohdistuvan sisäisen valvonnan selonteon, jonka avulla seurataan konserniohjeen noudattamista sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumista.

Tytäryhteisöt ovat pääsääntöisesti järjestäneet sisäisen valvontansa asianmukaisesti valtuuston edellyttämällä tavalla. Tytäryhteisöjen toiminnan ja tavoitteiden seuranta ja raportointi on säännöllistä ja poikkeamiin puututaan välittömästi. Yhteisöjä ohjeistetaan valvonnan perusteella tarvittavista toimenpiteistä käytännössä reaaliajassa sitä mukaa, kun asioita tulee ilmi. Riskikartoitukset on tehty ja ne ovat ajan tasalla. Riskienhallinnan raportointi on pääosin säännöllistä ja vastuutettua toimintaa. Konserniohjetta on noudatettu pääsääntöisesti hyvin. Konserniohjeen noudattamista koskevista poikkeuksista on keskusteltu yhteisöjen johdon kanssa. Konsernijohdon ennakkokantaa edellyttävien asioiden noudattamisessa ei tilikauden aikana havaittu merkittäviä puutteita.

Strategisten tytäryhtiöiden valtuustoon nähden sitovat tavoitteet 2024

Kaupungin strategisille tytäryhtiöille on talousarviossa asetettu valtuustoon nähden sitovat tavoitteet vuodelle 2024.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

TYTÄRYHTIÖ	TOTEUTUNEET TAVOITTEET
Hämeenlinnan Asunnot Oy (konserni)	5/5 tavoitteista toteutunut
Hämeenlinnan Liikuntahallit Oy (konserni)	5/6 tavoitteista toteutunut
Hämeenlinnan Pysäköinti Oy	5/5 tavoitteista toteutunut
Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy	4/7 tavoitteista toteutunut
Linnan Kehitys Oy	7/7 tavoitteista toteutunut
Linnan Kiinteistökehitys Oy (konserni)	4/6 tavoitteista toteutunut
Verkatehdas Oy	6/6 tavoitteista toteutunut

Toteutuneissa tavoitteissa huomioitu toteutuneet sekä osittain toteutuneet tavoitteet.

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2024	2023
	1000 €	1000 €
Toimintatuotot	52 314	45 171
Valmistus omaan käyttöön	854	859
Toimintakulut	-201 962	-198 367
Toimintakate	-148 795	-152 337
Verotulot	182 010	187 145
Valtionosuudet	14 363	14 608
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	2 812	2 562
Muut rahoitustuotot	6 918	6 346
Korkokulut	-3 472	-3 215
Muut rahoituskulut	-758	-520
Vuosikate	53 078	54 590
Poistot ja arvonalentumiset	-30 206	-23 681
Satunnaiset kulut	0	-2 062
Tilikauden tulos	22 873	28 847
Tilinpäätössiirrot	-7 804	-16 804
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	15 068	12 043

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	26,0	22,8
Vuosikate/Poistot, %	176	231
Vuosikate euroa/asukas	776	799
Asukasmäärä	68 376	68 319

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2024	2023
	1000 €	1000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	53 078	54 590
Satunnaiset erät	0	-2 062
Tulorahoituksen korjauserät	-8 504	-1 591
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-100 924	-35 089
Rahoitusosuudet inv.menoihin	1 350	1 231
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	36 605	2 266
Toiminnan ja investointien rahavirta	-18 395	19 344
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-50	0
Antolainasaamisten vähennys	114	436
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	63 500	20 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-25 270	-25 170
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 313	435
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 674	-7 607
Rahoituksen rahavirta	39 932	-11 906
Rahavarojen muutos	21 536	7 438
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	150 569	129 032
Rahavarat 1.1.	129 032	121 594
	21 536	7 438

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000€	20 963	12 995
Investointien tulorahoitus	53,3	161,2
Laskennallinen lainanhoitokate	1,5	1,7
Lainanhoitokate	2,0	2,0
Kassan riittävyys, pv	166	180
Asukasmäärä	68 376	68 319

Hämeenlinnan kaupungin tase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2024	2023
	1000 €	1000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	551 500	510 369
Aineettomat hyödykkeet	5 901	5 612
Muut pitkävaikutteiset menot	5 901	5 612
Aineelliset hyödykkeet	339 083	297 345
Maa- ja vesialueet	66 400	65 466
Rakennukset	207 126	154 055
Kiinteät rakenteet ja laitteet	54 020	53 692
Koneet ja kalusto	3 653	2 645
Muut aineelliset hyödykkeet	811	792
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	7 072	20 696
Sijoitukset	206 515	207 411
Osakkeet ja osuudet	168 657	169 490
Muut lainasaamiset	37 820	37 884
Muut saamiset	38	38
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	33	33
Lahjoitusrahastojen varat	30	30
Muut toimeksiannot	3	3
VAIHTUVAT VASTAAVAT	165 344	146 024
Saamiset	14 775	16 992
Pitkäaikaiset saamiset	3 636	4 794
Myyntisaamiset	217	762
Muut saamiset	191	0
Siirtosaamiset	3 229	4 032
Lyhytaikaiset saamiset	11 139	12 198
Myyntisaamiset	3 103	4 924
Lainasaamiset	953	1 517
Muut saamiset	2 023	1 460
Siirtosaamiset	5 061	4 297
Rahoitusarvopaperit	123 839	119 187
Muut arvopaperit	123 839	119 187
Rahat ja pankkisaamiset	26 730	9 846
VASTAAVAA YHTEENSÄ	716 877	656 426

VASTATTAVAA	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA	373 782	350 714
Peruspääoma	244 013	244 013
Arvonkorotusrahasto		
Muut omat rahastot	97 477	89 477
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	17 224	5 181
Tilikauden yli-/alijäämä	15 068	12 043
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	17 092	17 288
Poistoero	5 392	5 588
Vapaaehtoiset varaukset	11 700	11 700
PAKOLLISET VARAUKSET	4 137	4 211
Eläkevaraukset	207	262
Muut pakolliset varaukset	3 931	3 950
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	911	688
Lahjoitusrahastojen pääomat	357	47
Muut toimeksiantojen pääomat	555	640
VIERAS PÄÄOMA	320 954	283 526
Pitkäaikainen	225 672	202 077
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	217 981	193 244
Lainat julkisyhteisöiltä	4	11
Saadut ennakot	0	0
Muut velat	44	44
Siirtovelat	7 642	8 778
Lyhytaikainen	95 282	81 449
Joukkovelkakirjalainat	0	5 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	38 763	25 263
Lainat julkisyhteisöiltä	7	7
Lainat muilta luotonantajilta	25 344	17 031
Saadut ennakot	393	3 155
Ostovelat	9 292	14 210
Muut velat	1 609	1 603
Siirtovelat	19 876	15 180
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	716 877	656 426

TASEEN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Omavaraisuusaste, %	54,6	56,3
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	128,9	113,5
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	32 292	17 224
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	472	252
Lainakanta 31.12., 1000 €	282 098	240 555
Lainakanta 31.12., €/asukas	4 126	3 521
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 1 000 €	364 409	314 031
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	5 329	4 597
Lainasaamiset, 1000 €	37 820	37 884
Asukasmäärä	68 376	68 319

Tilinpäätös ilman kertaerien vaikutusta

	TP 2024	Kertaerät	TP 2024 ilman kertaeriä vaikutusta
Toimintatulot	88 073 792	6 601 488	81 472 304
Myyntituotot	14 043 164	416 448	13 626 716
Maksutuotot	5 607 437	0	5 607 437
Tuet ja avustukset	8 126 217	0	8 126 217
Muut toimintatuotot	60 296 974	6 185 040	54 111 934
Valmistus omaan käyttöön	853 939		853 939
Toimintamenot	-237 722 249	634 824	-238 357 073
Henkilöstömenot	-91 004 565	634 824	-91 639 389
Palvelujen ostot	-70 581 800	0	-70 581 800
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 689 103	0	-11 689 103
Avustukset	-18 481 382	0	-18 481 382
Muut toimintamenot	-45 965 399	0	-45 965 399
Toimintakate	-148 794 519	7 236 313	-156 030 831
Verotulot*	182 010 028	0	182 010 028
Valtionosuudet	14 362 799	0	14 362 799
Rahoitustulot ja -menot	5 499 800	4 199 800	1 300 000
Korkotuotot	2 811 673		2 811 673
Muut rahoitustuotot	6 917 799	4 199 800	2 718 000
Korkokulut	-3 471 589		-3 471 589
Muut rahoituskulut	-758 083		-758 083
Vuosikate	53 078 108	11 436 112	41 641 996
Poistot ja arvonalentumiset	-30 205 590	-10 319 906	-19 885 684
Suunnitelman mukaiset poistot	-25 894 184	-6 008 500	-19 885 684
Arvonalentumiset	-4 311 406	-4 311 406	0
Satunnaiset erät	0	0	0
Satunnaiset menot	0	0	0
Tilikauden tulos	22 872 518	1 116 206	21 756 312
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	195 979		195 979
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-8 000 000	-8 000 000	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	15 068 497	-6 883 794	21 952 291

*) Kuluva vuosi toi mukanaan odottamattoman jaksotusmuutoksen

Vuoteen 2024 liittyi merkittävä verotulojen jaksotuspoikkeus verrattuna aikaisempiin vuosiin. Vuonna 2024 ansiotulojen ennakonpidätyksen taso suhteessa verovuoden 2024 arvioituun maksettavaan veroon oli poikkeuksellisen suuri. Kun verovuoden 2023 kaikista kunnallisveroista noin 92 prosenttia kertyi ennakonpidätyksinä kalenterivuonna 2023 nousi niiden vastaava osuus vuonna 2024 jopa yli 95 prosentin. Kolmen prosenttiyksikön muutos tarkoittaa, että vuoden 2024 kunnallisverokertymä oli suhteessa yhteensä reilu 300 miljoonaa euroa parempi verrattuna aiempien vuosien kertymään. Hämeenlinnan osalta tämä tarkoittaa noin 3,9 milj. euron lisäverotuloa vuonna 2024. Koska vielä ei ole tiedossa, onko muutos jaksotuksessa pysyvä vai ei, ei kyseistä erää ole käsitelty kertaeränä tilinpäätöksessä.

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2024 1 000 €	2023 1 000 €
Toimintatuotot	120 399	113 984
Toimintakulut	-267 955	-265 199
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	1 052	1 598
TOIMINTAKATE	-146 503	-149 617
Verotulot	179 891	185 156
Valtionosuudet	42 893	42 050
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1 858	1 424
Muut rahoitustuotot	7 628	7 214
Korkokulut	-8 130	-7 571
Muut rahoituskulut	-231	-542
Rahoitustuotot ja -kulut	1 125	525
VUOSIKATE	77 407	78 114
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-46 702	-40 314
Omistuksen eliminointierot	159	0
Arvonalentumiset	-3 387	-5 224
Poistot ja arvonalentumiset	-49 930	-45 538
Satunnaiset erät		
Satunnaiset kulut	0	-2 062
Satunnaiset erät	0	-2 062
TILIKAUDEN TULOS	27 476	30 514
Tilinpäätössiirrot	-8 227	-17 217
Tilikauden verot	-310	-292
Laskennalliset verot	-196	-26
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	-274	47
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	18 470	13 027
KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	44,9	43,0
Vuosikate/poistot, %	155	-172
Vuosikate, euroa / asukas	1 132	1 143
Asukasmäärä	68 376	68 319

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2024 1 000 €	2023 1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	77 407	78 114
Satunnaiset erät	0	-2 062
Tilikauden verot	-310	-292
Tulorahoituksen korjauserät	-9 123	-2 369
	67 974	73 392
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-116 526	-50 852
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 250	1 391
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	39 167	3 605
Toiminnan ja investointien rahavirta	-8 134	27 535
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-6	-70
Antolainasaamisten vähennykset	0	268
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	51 002	21 331
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-26 164	-34 773
Lyhytaikaisten lainojen muutos	8 613	1 355
Oman pääoman muutokset	-67	-160
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 967	-7 866
Rahoituksen rahavirta	30 411	-19 914
Rahavarojen muutos	22 276	7 621
Rahavarat 31.12.	164 605	142 329
Rahavarat 1.1.	142 329	134 707
Rahavarojen muutos	22 276	7 621
KONSERNIRAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, €	-25 330	-52 306
Investointien tulorahoitus, %	67,1	157,9
Laskennallinen lainanhoitokate	1,3	1,4
Lainanhoitokate	2,5	2,0
Kassan riittävyys, pv	143	145
Asukasmäärä	68 376	68 319

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2024	2023	VASTATTAVAA	2024	2023
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	759 098	723 910	OMA PÄÄOMA	388 469	361 827
Aineettomat hyödykkeet	6 951	6 919	Peruspääoma	244 013	244 013
Aineettomat oikeudet	0	1	Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	604	604
Muut pitkävaikutteiset menot	6 951	6 918	Arvonkorotusrahas	679	679
			Muut omat rahastot	100 409	92 368
			Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	24 293	11 136
Aineelliset hyödykkeet	706 295	671 905	Tilikauden yli-/alijäämä	18 470	13 027
Maa- ja vesialueet	76 689	76 055			
Rakennukset	428 573	383 372	VÄHEMMISTÖOSUUDET	25 310	25 092
Kiinteät rakenteet ja laitteet	127 849	127 944			
Koneet ja kalusto	55 467	56 540	PAKOLLISET VARAUKSET	4 137	4 211
Muut aineelliset hyödykkeet	3 133	3 571	Eläkevaraukset	207	262
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	14 584	24 424	Muut pakolliset varaukset	3 931	3 950
Sijoitukset	45 853	45 086	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2 630	2 783
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	42 352	41 300			
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakk.arvonk.	3 011	3 302	VIERAS PÄÄOMA	527 616	498 494
Muut lainasaamiset	390	384	Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	408 392	383 771
Muut saamiset	100	100	Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	17 048	18 195
			Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	53 292	44 462
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 644	2 070	Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	48 884	52 067
			Vastattavaa	948 162	892 552
VAIHTUVAT VASTAAVAT	187 419	166 572			
Vaihto-omaisuus	287	321	KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT:		
			Omavaraisuusaste, %	43,8	43,7
Saamiset			Suhteellinen velkaantuneisuus, %	152,7	144,0
Pitkäaikaiset saamiset	4 138	5 327	Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000€	42 763	24 163
Lyhytaikaiset saamiset	18 390	18 595	Kertynyt yli-/alijäämä, asukas	625	354
Saamiset	22 528	23 922	Lainakanta 31.12., 1 000€	461 828	428 377
			Lainakanta 31.12., €/asukas	6 754	6 270
Rahoitusarvopaperit	127 818	123 641	Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 1 000€	564 499	510 895
			Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	8 256	7 478
Rahat ja pankkisaamiset	36 787	18 687	Lainasaamiset, 1 000€	390	384
VASTAAVAA	948 162	892 552	Asukasmäärä	68 376	68 319

Tunnuslukujen laskentakaavat

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 \times \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymissä ei lasketa tätä tunnuslukua.

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää antolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja rahavarojen lisäämiseen, ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia rahavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Omavaraisuusaste, %

= $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käytötulot}$

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) 1 000 euroa

= $\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}$

Kertynyt ylijäämä, (alijäämä) euroa/asukas

= $(\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}) / \text{Asukasmäärä}$

Lainakanta 31.12.

= $\text{Joukkovelkakirjalainat} + \text{Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta} + \text{Lainat julkisyhteisöiltä} + \text{Lainat muilta luotonantajilta}$

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvouden päätymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= $\text{Joukkovelkakirjalainat} + \text{Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta} + \text{Lainat julkisyhteisöiltä} + \text{Lainat muilta luotonantajilta} + \text{Vuokravastuut}$

Lainat ja vuokravastuut 31.12., euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvouden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Lainasaamiset 31.12.

= $\text{Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset}$

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 \times \text{Toimintatuotot} / \text{Toimintakulut}$

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 \times \text{Vuosikate} / (\text{Suunnitelman mukaiset poistot} + \text{Arvonalentumiset})$

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Konsernikohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä.

Investointien tulorahoitus, %:

= $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)

= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Omavaraisuusaste, %

= 100 x (Oma pääoma + Vähemmistöosuus + Konsernireservi / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= 100 * (Vieras pääoma – Saadut ennakot) / Käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas

= [Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)] / Asukasmäärä

Konsernin lainakanta 31.12.

= Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöiltä + Lainat muilta luotonantajilta

Konsernin lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päätymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymän konsernissa ei asukaskohtaista lainamäärää esitetä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

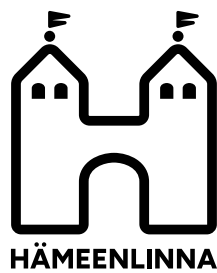
= Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöiltä + Lainat muilta luotonantajilta + Vuokravastuut

Konsernin lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymän konsernissa ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Konsernin lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Hämeenlinnan kaupunki
Wetterhoffinkatu 2
13101 Hämeenlinna
www.hameenlinna.fi